

neděle 18/6

Moravský Krumlov

Galerie Knížecí dům, 19³⁰

Cohaere Ensemble

Marta Korbel / housle

Marta Gawlas / flétna

Monika Hartmann / violoncello

Natalia Olczak / cembalo

Ve spolupráci

Moravský Krumlov

muo | MUZEUM UMĚNÍ
OLOMOUC

program

FRANCIE NA MORAVĚ

Louis Couperin (1626–1661)

Prélude non mesuré g moll

(Bauyn Manuscript)

Pierre Gaultier de Marseille (1643–1696)

Symphonie c moll, č. 9

Symphonie, Air, Pasacaille, Sommeil

(Symphonies divisées par suites de tons)

Johann Caspar Ferdinand Fischer (1656–1746)

Suite „Uranie“ d moll

Toccata, Allemande, Courante, Sarabande, Rigaudon, Rigaudon double

(Musicalischer Parnassus)

Alessandro Poglietti (? – červenec 1683)

Baletti Francesi a 4 e moll

Intrada, Allemanda, Menuette, Bourne, Branle gay, Canarie, Retirade
(Baletti Francesi)

Jean-Féry Rebel (1666–1747)

Sonata g moll, č. 7 „L'Immortelle”

Allemande, Courante, Sarabande, Gigue
(Sonates à Violon seul mellées de plusieurs Récits pour la Viole)

Jean-Féry Rebel

Les caractères de la danse

Prélude, Courante, Menuet, Bourée, Chaconne, Sarabande, Gigue, Rigaudon,
Passepied, Gavotte, Sonate, Loure, Musette, Sonate

Cohaere Ensemble je soubor, který vznikl v Polsku, má své členky rozesté po celé Evropě a překvapil všechny tím, že ve Francii vyhrál soutěž s francouzskou hudbou, přičemž ho za vítěze označila ikona scény barokní hudby ve Francii, William Christie. Je proto téměř samozřejmé, že tato skvělá skupina čtyř žen zahraje francouzský repertoár i u nás... jenže: co to má společného s tématem festivalu, tedy s Kroměříží a Vídní?

Poučený čtenář s detektivními sklony samozřejmě hned zaznamená mezi francouzskými jmény skladatelů dnešního večera také podezřele italsky znějící jméno **Alessandro Poglietti** a určitě mu přijde na mysl, že právě on bude tím pojítkem s Moravou či Vídní, kde byl italský vliv silný. V 17. století šlo i o politický postoj, protože Vídeň viděla ve Versailles příliš silnou konkurenci, a Francie tedy v habsburské metropoli nebyla zrovna oblíbenou zemí. Kulturní odpověď na tuto geopolitickou situaci byla chytrá: Vídeň a Morava nové nápady z Francie sice uznaly, ale přivlastnily si je po svém. Proto píše vídeňský varhaník, skladatel a majitel domu na Moravě Alessandro Poglietti skladby s názvem *francouzské tance*, respektuje francouzskou módu psaní tanečních suit, ale jeho styl a formule jsou zcela moravsko-italské: uslyšíte líbezná, někdy skoro lidová melodie, které musel slyšet v našem regionu, ale zachoval čtyřhlasou, jednoduchou kontrapunktickou strukturu, což je typický znak vídeňské a moravské umělé tvorby té doby.

Jinou cestu přivlastnění si francouzských vlivů a zároveň zachování vlastní kulturní identity volil Pogliettiho kolega, česko-německý skladatel **Johann Caspar Ferdinand Fischer**, který se narodil blízko Chebu a pracoval prakticky celý život v bádenském Rastattu. Bádensko spadalo v 17. století jako Přední Rakousko do administrace vídeňského císaře, ale svojí blízkostí s Francií inklinovalo spíše ke kultuře, kterou reprezentoval Lully a dvůr ve Versailles. Proto má *suita Urania* nejen francouzské formy tanců, ale také ornamentiku a strukturu známou právě od ikonického Itala Lullyho, který se ironií osudu stal doslova symbolem francouzského stylu.

Kontaktů mezi vídeňskou a pařížsko-versailleskou kulturou najdeme víc: vídeňský varhaník, cembalista a skladatel Johann Jakob Froberger navštívil Paříž a spřátelil se s tamním nejslavnějším cembalistou a skladatelem **Louisem Couperinem**. Oba byli excentričtí muži a ráda bych viděla, jak jejich setkání vypadalo! Máme z něho naštěstí velmi jasné hudební stopy: Froberger začal psát préludes non mesuré, preludia bez taktových čar, Couperin na oplátku věnoval jedno ze svých ikonických préludes non mesuré přímo Frobergerovi a citoval ho hudebně, což tehdy, kdy hudba z Versailles byla skutečně vlivná, představovalo pro Frobergera velkou čest. Jsou to velmi vzácné stopy mimořádného hudebního setkání.

Natalia Olczak zahájí koncert právě fantazijním preludiem *non mesuré*, a připraví tak půdu pro zcela nově objeveného jihofrancouzského skladatele **Pierra Gaultiera de Marseille**. Gautier studoval cembalo u slavného dvorního cembalisty Chambonnièra a seznámil se s Jeanem-Baptistou Lullym, se kterým pak navázal intenzivní spolupráci ústící do Gautierova návratu do jihofrancouzského Marseille, kde spolu s bratrem, sochařem Jacquesem Gautierem založili soukromý operní dům pro tisícovku diváků. Činnost tohoto prvního regionálního operního domu skončila tragédií, při níž oba bratři zahynuli v bouři na moři. Zachovala se část Gaultierovy komorní tvorby, ze které zazní *symphonie c moll*. Název v nás dnes vyvolá představu velké symfonické skladby, v té době byl však název použit v doslovném významu řeckého slova sym-phonos = souzvuk a označoval pouze volnou skladbu, v níž souznělo několik nástrojů.

Podobné *symphonie* komponoval také další žák velkého Lullyho, okolo kterého se koncertní program dnešního večera pořád točí: **Jean-Féry Rebel** byl zázračným dítětem a odmalička koncertoval na housle. Díky svému otci, tenoristovi v Lullyho kapele, se dostal do kontaktu s velkým operním skladatelem a osvojil si jeho styl, zároveň se ale zajímal o tehdejší trendy italské hudby a stal se prvním francouzským skladatelem komponujícím sonáty v italském stylu. Odvážné harmonie nebyly jeho současníky přijaty bez kritiky. Jako důkaz toho, že ovládal kompozici

jak v italském, tak ve francouzském stylu, složil ikonickou suitu *Les caractères de la danse* (Taneční styly), v níž spojil prvky italské hudby s formou francouzských tanců. Tato suite se stala legendární, protože je velmi efektní a vyzývá interprety k inteligentnímu využití virtuozity. I když se nepyšní titulem *L'immortelle* (Nesmrtelná) jako sonáta, stala se tato suite věčnou a neumírající...

Barbara Maria Willi

Foto: Bertrand Pichene

Soubor specializující se na historickou interpretaci staré hudby **Cohaere Ensemble** působí od roku 2019 v polských Katovicích. Vznikl z iniciativy houslistky Marty Korbel, violoncellistky Moniky Hartmann a cembalistky Natalie Olczak a od roku 2022 hraje ve stálé sestavě s flétnistkou Martou Gawlas.

Název souboru odkazuje na výraz *koherence*, tedy velmi pevnou soudržnost ať již fyzickou nebo logickou. Hudebnice hledají toto sepjetí nejen mezi sebou navzájem, ale snaží se propojit i s diváky a s díly starými několik set let. V molekulární struktuře existuje i mezi sebevíce soudržnými atomy prostor; právě ten umožňuje členkám Cohaere Ensemble zůstat jednotlivci. Každá z nich je nezávislou uměleckou osobností přinášející do souboru vlastní nápady a umění. Ensemble znamená

společenství, které nijak neomezuje umělce v tvorbě. Umožňuje jim navazovat spolupráci i tvořit v duetech či triích.

Cohaere Ensemble vystupuje od roku 2020 na nejvýznamnějších polských festivalech staré hudby (Actus Humanus, Kromerův festival v Bieczu, Bachův festival ve Świdnici, Young Early Music Festival, Silesia Sonans), ale i na zahraničních festivalech, jako je např. Musiques Baroques à Savennières, Oude Musik, Fringe Torroella L´Estartit, Centro di Musica Antica. Soubor zvítězil v mnoha mezinárodních hudebních soutěžích. Jeho nejvýznamnějším úspěchem je první cena na Concours International de Musique Ancienne du Val de Loire.

Členky Cohaeere Ensemble spolupracují s orchestry, např. s {oh!} Orchestra, Arte Dei Suonatori, Capella Cracoviensis, Holland Baroque či l´Orchestre de l´Opéra Royal de Versailles.

Od roku 2022 je Cohaeere Ensemble součástí projektu EEEMERGING+, evropského programu podporujícího nejtalentovanější mladé soubory staré hudby.